

stjo posestva; »Odvzeli ste nam vse, v propast celega človeštva, mi vam zdaj od-
vzamemo isto, v blagor vsega, človeštva«. Bolj prikrit, pa menda še bolj nevaren je neki
drugi namen tej brošurici, namreč kmetiškemu ljudstvu vcepiti verski indiferentizem in
narodnostno apatijo. Ne samo, da se v posebnem (V.) poglavju (Slovenski kmet
in slovenske politične stranke) obirajo in obsojajo naravnost naše politične
stranke, ki so (klerikalna in narodna), in katerih niti ni (krščanskosocialna slo-
venska stranka), ampak z vsake strani odseva, dasi bolj prikrito in potuhnjeno, namen,
vdihniti našemu kmetu versko in narodno mržnjo. Res je — in to priznavajo že tudi
najvišji odločilni krogi — da je današnji socialni ustroj že močno zarjavel in zastarel,
da se je manchesterski liberalizem za vselej preživel, in da je njegovo otepanje samo znak
neizogibne, neozdravne agonije; res je tudi, da živimo v nekaki prehodni dobi, preko katere
se hitro, hitro pomikamo k nekemu — preobratu. Ali kdo nam more prorokovati, kdaj
se zvrši ta preobrat, v bližnji, ali v daljši bodočnosti, ali polagoma, rahlo, ali pa silno,
s konvulzijami. Veda, ki se bavi s proučevanjem današnjega socialnega sestava, s pre-
iskovanjem njegovih ran in pomočkov proti le-tem, veda, katere vzvišeni smoter je ta,
da bi priborila vsem slojem narodovim človeško eksistencijo — ta veda je pač veda
vseh ved in ima več praktične in idealne vrednosti, nego vsi filozofski sistemi starega
in novega veka; ali ta veda je šele v povojih in silno počasi napreduje, in pri tem po-
časnem, dasi gotovem in vidnem napredku so mnoge in hude zmote neizogibne (prim.
Schopenhauerjev in Nietzschejev sestav). Pa ravno zato, ker je ta veda še silno mlada
in še ni dovolj razvita in eksaktna, se oglaš v nje imenu in pod nje praporom mnogo
krivih prorokov in antikristov. Tak kriv prorok se nam vidi tudi brezimni M. T. Iz nje-
govih ekskurzov smo črpili dvojno prepričanje: 1. da navaja M. T. liki ljudski tribun
sama gesla brez dovoljnih tehtnih vzrokov, in da mu je harangujoča retorika jedino do-
kazilo; 2. da z nekaterimi svojimi destruktivnimi predlogi, n. pr. z zajednostjo posestva
pri našem kmetištvu, ki je vobče silno konservativno, ne bode našel poslušnih ušes.
Zato se posledic tega celjskega trovila prav nič ne bojimo ter brezskrbno koračimo
mimo njega na dnevni red. Gospodu M. T. pa, učečemu narodno brezbriznost, dajemo
zadačo, naj ovrže, če more, to-le resnico: Kmet slovenski, dokler slovenščina ni jednako-
pravna, je že s tem oškodovan, ker je — Slovenec, in pred njegovimi sinovi imajo v
mnogih dobrih, da, ravno v najvišjih in najmastnejših javnih službah tujci prednost samo
zato, ker so — Nemci. Dokler pa vladajo take razmere pri nas in drugod, dragi M. T.,
dotlej je za nas najnujnejše socialno vprašanje vprašanje — o na-
rodni enakopravnosti.

Da je socialnodemokratski pisatelj tudi, kar se dostaje jezika, indiferenten, temu
se ne čudimo. In res, dasi je M. T. dokaj zgovoren, je njegov jezik precej nemčevalen,
polu dijalektnih primesij. Skrajnje nebrizen pa je M. T. glede ločil.

Matija Kunc, krojaški mojster v Ljubljani, pisatelj »Knjige krojaštva« in
»Toaleta«, je že zopet izdal dvoje knjig, namreč: Krojne vzorce za perilna
oblačila. Navod za prikrojjevanje ženskega, moškega in otroškega
perila. 20 str.) in Krojne vzorce za otroška oblačila. Navod za prikro-
jevauje oblačil za deklice in dečke v starosti 1.—12. leta. (16 str.) Vsaka
knjiga je opremljena »z izvirnimi podobami, tabelami in merili« in s pre-
glednico za »preneševalne (sic!) merila«. Ljubljana. Samozaložba. —
Tisk »Narodne Tiskarne«. 1895. Cena knjigi (menda obema zvezkoma skupaj?)
je gl. 1.80, po pošti 10 kr. več. — Kakor se nam je pero zadiralo pri poročilu
o M. T.-ja brošurici, tako z veseljem naznanjamo in priporočamo Kunčevi knjigi, zlasti tudi
z ozirom na njiju jezikovno spretnost in lično vnanjost; z nami ju bo vesel, kdorkoli je pre-

pričan, da je prevažen znak in zanesljivo merilo našega vsestranskega napredka, da ne proizvajamo samo leposlovnih in znanstvenih knjig, ampak tudi knjižne pripomočke za raznovrstne stroke praktičnega življenja. In prav s takimi proizvodi dokazujemo potrebnost, pa tudi sposobnost domačega govora za katerokoli svrhu. Skrajuje tesnosrčni in menda že tudi zastareli so tisti nazori, ki omejujejo ime literature samo na leposlovje. Ako bodi najpristnejši izraz prosvetnega napredka vsakega naroda njegova književnost, tedaj le-ta ne sme obsezati samo leposlovja, ki dostikrat nima drugega namena, nego da olepšava in slajša življenje višjim že tako lagodno živečim stanovom, ampak obsezaj tudi vso praktično in strokovno literaturo. Prešeren nam znači vrhunec poezije, a za Prešernovih časov je v javnem življenju gospodovala izključno nemščina, in Prešeren sam je dopisoval Vrazu — nemški. Zato se v tem pogledu popolnoma ujemamo s pokojnim Žepičem, ki je neki večkrat izrazil svoje veselje o tem, ker smo že toliko napredovali, da sir in slanino že lahko zavijamo tudi v slovenski tiskano makulaturo. — Zategadelj smo prav hvaležni g. Kuncu kot književnemu obdelovalatju neke nove stroke, in prav iz srca pritrjujemo zadnjim besedam v »vvodu« obeh navedenih knjižic: »Meni pa bode ostajala zavest, da sem, četudi z ne malimi težkočami in žrtvami vstvaril zopet novo, dobro in koristno delo«.

Slovensko-angleška slovnica. Spisal Peter Jos. Jeram. Založila in tiskala tiskarna »Amerikanskega Slovenca«. 1895. Tower, Minn. U. S. America. Str. 177, 4°. Cena? — Po prijazni roki (mons. Buha) nam je došla ta lična, menda po ameriškem načinu v živo rdeče platnice mehko vezana knjiga. Obsega »nauk o izrekovanju«, (na 16 str), potem v dveh oddelkih 75 slovnških nalog po znanem Ahn-Ollendorfovem načinu. Za nameček je dodal pisatelj »nekaj pravil o pisavi« in pa metersko »mero in vago« za primerjanje z ameriško. — Onim našim nestalnim ali pa tudi nesrečnim rojakom, ki so si prisiljeni onkraj velike luže iskati sreče, je podal g. Jeram (pseudonim?) s to slovnico jako priročno sredstvo za priučitev jezika, katerega znanje je v Zjedinjenih državah neizogibno; v imenu teh rojakov ga prav toplo zahvaljujemo; samo za to mora še poskrbeti, da se bo knjiga tudi v domovini primerno obznanila in razpečala. — O skromnosti pisateljevi priča to, da je za »predgovor« navedel izrek Trdinov: »Vsak naj se trudi po svoji moči; kdor zamore mnogo, ta naj dela mnogo: komur je pa narava manjše zmožnosti podelila, ta naj tudi te obrne narodu v korist«. Modra pa je tudi opazka, s katero zaključuje pisatelj slovnški del: »Prav brez učitelja, se je angleškemu jeziku dobro priučiti nemogoče. Pazljivost, vaja, pa dobra volja sa dati poučiti zvedenim: to so najboljši pripomočki«. To pač velja o vsakem jeziku.

Zbornika »Mitttheilungen des Musealvereines für Krain« nam je došel VIII. letnika II. sešitek s to-le vsebino: 1. Beziehungen zwischen Erdbeben und atmosphärischen Bewegungen, von Ferdinand Seidl; 2. Schloss und Herrschaft Lueg von S. Rutar (Fortsetzung); 3. Aus dem Tagebuche eines krainischen Edelmaunes (1605—1608), von A. Kaspret (Fortsetzung und Schluss). — V »Literaturberichtu« ocenjuje P. v. R. tri književne publikacije, ki se neposredno ali posredno dotikajo naših ljudij in dežel, in naposled se omenjajo pod zaglavjem »Literatur über Krain« tri Črnologarjeve razprave, ki so jih prinesle »Mittheilungen der k. k. Centralcommission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale« v XXI. zv., II. seš.

Šolskih izvestij nam je od zadnjega poročila došlo dvoje, namreč: »Jahresbericht des k. k. Staatsobergymnasiums zu Laibach veröffentlicht am Schlusse des Schuljahres 1894/95 durch den Director Andreas Senekovič. Inhalt: 1.) Die astronomische Strahlenbrechung. Von Professor M. Vodušek. 2.) Schulanrichten. Vom Director. Laibach 1895. Buchdruckerei von Ig. v. Kleinmayer & Fed. Bamberg«. Str. 66. Na notranjih straneh platnic nahajamo »Verzeichnis der in den